

DELO

Izhaja enkrat mesečno.

Naročnina: 6 Din polletno.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva 22/II.

Vstanimo k novemu življenju

Današnji svet je pokvarjen kakor še nikoli. Idealizma skoro ni več! Vespovsod je zagospodoval izključni materijalizem. Dandanes so bele vrane tisti, ki se vnamajo za ideale. Zasmehovani so in omalovaževani. Poštenosti se nič več ne ceni. Za navnega te imajo in v obraz se ti smejejo, če ti je bila dana prilika okoristiti se, pa se je nisi poslužil.

Vse se oklepa močnejšega, če tudi je korupten in nasilen. Drug za drugim gre v tabor mogočnejšev in nasilnejšev. Vsak dan je večje število janičarjev. Kje je danes požrvalnost? Kdo dela za ideje, če v dolednem času nima izgleda na zmago? Kdo posnema Krista, ki se ni oziral na silo sveta, na tedaj gospodujoči svet? Kdo bi dandanes dal življenje za idejo, ki jo smatra za dobro, osrečujočo narod in človeštvo?

Kje je dandanes nesebičnost? Vsak misli le na svoj lastni jaz, na svoj dobrobit. Vse drugo mu je postransko. Kaj, če propade narod, glavno je, da on dobro živi. Na egoizem naletimo povsod. Egoizem daje pečat današnji dobi, je gonilna sila družbe, ki je ne žene navzgor, temveč navzdol, v propad. V zgodovini je več takih primerov. Znana je usoda Jeruzalema.

Velika noč prihaja v tem težkem času kot odrešiteljica. Kako blagodejno bodo vplivali na nas velikonočni zvonovi! Aleluja bo odmevala v naših sreih in jih dvigala iz težkega vsakdanjega življenja. Vsaj za trenutek bo bolje, ker se bodo naše misli oddaljile od sedanjega skvarjenega in krivičnega sveta. Vsaj par dni bomo živeli novo življenje in razmišljali o Kristovem evangeliju. Potem začne zopet staro življenje. Le malokateri se bo poboljšal. Slastem življenja se je težko odreči. In, če ravno je Kristov nauk o bratstvu in ljubezni do bližnjega čudovito lep, ostal bo samo v knjigah in besedah, dokler bo predmet kupčije. Gospodarsko močnejši bo pritiskal še nadalje na svoje podložnike, ki so odvisni od njega, da izžme iz njih zadnjo kapljico krvi. Gospodarsko močnejši bo zavlada sebi v korist, širokim plastem naroda v škodo. Sužnji pa bodo naprej hlapčevali in tožili. Tak je današnji svet.

Marsikdo je radi tega obupal. Mi ne obupamo, temveč gremo naprej na delo za naše pravo, ki ga je označil Kristus že pred 2000 leti, uverjeni, da mora dobra stvar končno le zmagati. Izkušnja je med tem časom pokazala, da brez smotrene organizacije vseh tlačenih, brez idealizma ne bo zmage človečanske misli, ker se privilegiranci ne bodo samovoljno udali in odrekli svojim udobnostim. Naš končni cilj, za katerega se borimo, je resnično bratstvo, enakost in svoboda. Kristus je na strani zatiranih, ker je sam trpel. On je bil žrtev mogočev sveta.

Vsi priznavamo, da v slogi, v edinstvu, v povsod razširjeni organizaciji leži moč in jamstvo za uspeh vsake ideje, vsakega pokreta. Zato mi organizirani narodni socialisti verujemo v svoj pokret, verujemo v svoje ideje, ker nam je to jamstvo in vera za boljšo bodočnost jugoslovanskega delavstva. Napačno nas sodijo razni nasprotniki, ki nas skušajo vzporejati z raznimi fašističnimi pokreti. Napačno in krivično nas napačajo razni neprijatelji, ki bi nas radi prikazali v drugačni luči kakor smo. Odkrito in jasno priznavamo, da smo poborniki velike ideje narodnega socializma. Verujemo v svoj

socializem, ker socializem mora biti naroden ali pa socializma sploh ni. Mi se v polni meri zavedamo svojega narodnega programa, ker barve narodne zastave predstavljajo zgovorno našega naroda, predstavljajo vse njegove dobre odlike, njegovo kulturo, predstavljajo njegovo težnjo, da razširi in zavaruje narodno svobodo v neokrnjeni Jugoslaviji. Mi nismo šovinsti, toda niti naša narodna zavest niti naši kapitalisti nas ne bodo zavedli v take zablode, kakor so jim za časa vojne podlegli nemški in madžarski internacionalisti. Mi hočemo krepiti našo državo, da bo sigurna za primer, da se take zablode ponove pri drugih. Izkušnja uči, da se je bolje zanašati na lastno moč, kakor na tuja obetanja. Zato ponovno poudarjamo: na naši grudi mora najprej naš človek najti zasluska in eksistence.

Ne bi bilo pravično, da bi se žrtvovali za to, da bi drugi bolje živeli. Ustvarjamo državo pravično na vse strani, pa bo postala tudi ta država dom pravega resničnega socializma. Razširimo in odprimo okna, da pride svetloba in toplota v vse sobe, da bo toplo in svetlo vsemu proletarijatu, vsemu narodu, ki dela.

Ta naš odnosaj do domovine, to naše naziranje o narodu in državi — to je v čemer se razlikujemo od ostalih, predvsem internacionalnih socialistov. Praktično so mogoče vsi socialisti taki. Ali tedaj je njihova teorija o internacionalizmu laž? Pa zakaj bi mi širili in podpirali laž? Marx je dejal, da proletarci nimajo domovine, ali Ljening mu je z vso komunistično Rusijo odgovoril z dejstvom, da proletarec vendar ima domovino. Človek ni samo materija, tudi duh je, ne živi le od kruha, marveč tudi od duha. Marx je motril družbo skozi pruska očala, mi pa jo gledamo skozi svoje jugoslovanske sree. Med motive pa, ki vodijo k delovanju poedincev in narodov spada tudi ljubezen do naroda in domovine.

Mi gojimo ta idealizem. Mi vemo, da je za uresničenje socializma potreba spremeniti način proizvodnje dela in dobička, nam je znano, da je potrebna izprememba materialnih življenjskih pogojev ali ta izprememba sama ne zadostuje. Treba je, da ljudje tudi v svoji notranjosti postanejo socialisti. Mi najbolje vemo kako je pri nas in kaj nam je treba. Zato bomo delali za socializem po svojem znanju, ne po diktatu od zunaj. Na narodni podlagi bomo izpopolnjevali socializem. Stopnjevaje, toda sigurno. Prepričani smo, da je naša pot prava in po tej poti bomo hodili do končne zmage. Glasovi velikonočnih zvonov so vedno bolj ubrani in vedno lepše pojo.

Brezplačni dopusti

V zadnjih letih opažamo nov pojav v delovnem razmerju. Uvedla se je praksa brezplačnega dopusta in se prakticira poslati delavstvo ob vsaki priliki na dopust, ne da bi se mu zato dala primerna odškodnina, kakršno predvideva tudi § 220. obrtnega zakona. Ta določba jasno pravi, da gre službojemniku plača, če je bil zadržan po službodavčevih okolnostih. Praksa pa kaže, da se službodavci silno radi ognejo plačanju dopusta tudi v primerih, ko je jasno dokazano, da je bil delavec sprečen delati baš radi krivde poslodavca. Radi prakse, ki se je uvedla pri nas, je postala ta določba zakona iluzor-

na in je v zakonu samem čisto odveč. Nekaj delavcev je poskušalo svojo srečo na obrtnem sodišču, ki je pravilno razsodilo v prid delavčeve zahteve. Na pritožbo poslodavca pa je višje obrtno sodišče, ugodilo prizivu in smo bili tam kot preje. Razumljivo je, da postajajo na ta način vse tožbe brezpredmetne in bo praksa brezplačnega dopusta postala splošna. Pri višjem obrtnem sodišču leži še nekaj nerešenih prizivov o takih dopustih in bomo v prihodnji številki objavili razsodbe. Morda bi pa bilo prav, da se Delavska zbornica zainteresira za kak tak slučaj in ga tira do najvišje instance, da dobimo enkrat tudi v tem vprašanju jasno sliko. Da bi bilo to uspešno, nam kaže en sam slučaj.

Neko večje gradbeno podjetje je delalo v »Ljubljani«. Imelo je večje število delavcev zaposlenih. Nenadno je voda zalila strugo in s tem preprečila nadaljevanje dela. Toda, ko je voda toliko upadla, da je bilo delavcem mogoče delati, je podjetje zaposlilo novo partijo delavcev, medtem ko je prva partija bila še vedno na brezplačnem dopustu. Delavci so hodili spraševati vsak dan za delo, toda ko se jim je reklo, da za njih sploh ni več dela, so tožili podjetje za odškodnino za oni čas, ko so našli na svojih mestih nove delavce. Podjetje se je izgovarjalo, da je delo prestalo radi višje sile, češ, da voda ni dovoljevala dela. Obrtno sodišče ni upoštevalo izgovora z »višjo silo«, češ, da ne gre za čas, ko je voda zalila strugo, ker za ta čas delavci sploh ne tožijo, temveč tožijo le za čas, ko so bili najeti drugi delavci in so tožniki ostali brez dela, medtem ko so drugi lahko delali. Tu tedaj ne more biti govora o kakšni višji sili, ki bi bila lahko preprečena, če bi pod-

jetje zadostno zavarovalo strugo pred eventualno poplavo. In kot rečeno je obrtno sodišče tožbi ugodilo, ker bi moralo podjetje prvenstveno vzeti v delo one, ki so bili dani na dopust in šele, če bi bila še potreba, pa druge. Podjetje pa je tožnike dalo na dopust, službe jim ni odpovedalo, vzelo pa je v delo nove delavce. Z ozirom na tako razsodbo obrtnega sodišča se je podjetje pritožilo in je višje obrtno sodišče v enem slučaju prizivu ugodilo, češ, da so tožniki bili dani na dopust zaradi zalitja »Ljubljane«, tedaj radi višje sile in da jim z ozirom na to ne pritiče odškodnina po § 220. obrtnega zakona. Ko dobimo razsodbe, tega primera, jih bomo radi zanimivosti primera objavili.

Delavci se bodo morali odslej boriti tudi zato, da se odpravi praksa, ki je že skoraj splošno upeljana, da se delavca lahko pošlje vsak čas brez odškodnine na dopust. Dopust je prijeten, če je plačan. Tako pa delavca taki dopusti nič ne veselijo, ker je z njimi združeno stradanje družine.

Popravek

V zadnji številki »Dela« je tiskarski škrtat v uvodniku »Pot k resnici« izpustil polovico zadnjega odstavka, ki se glasi:

»Gesla: Rim, Moskva in Amsterdam za nas ne veljajo. Kulturno-reakcionarna, krvavo-teroristična in internacionalna središča ne smejo vplivati na miselnost našega naroda. Še manj pa, da bi soodločevala pri ureditvi naše nacionalne države.

Za nas veljajo gesla: Ljubljana-Beograd in Praga. Tu je naša sila in naš spas in tu naše zavezništvo.

Na delo po tej poti!»

Delavec spada v narodno skupnost

Pod tem naslovom je objavil ljubljanski dnevnik »Slovenec« govor ministra dr. Kreka, ki ga je imel dne 22. marca t. l. na nekem delavskem zborovanju v Beogradu. »Slovenec« omenja, da je ta govor zelo pomemben. Ker nam radi pomanjkanja prostora vsega govora ni mogoče objaviti, ga prinašamo samo v njegovih glavnih odlomkih.

V uvodu je g. minister ugotovil, da je sin delavca in delavski človek, nato pa je izvajal v glavnem naslednje:

»... Ako presojava prilike organizacij našega delavstva po dosežanjem zunanjem vidiku, bi morali reči, da je skoraj vse naše delavstvo organizirano v marksističnih organizacijah raznih internacional. Rekel sem po zunanjem vidiku imajo te organizacije oblast v delavskih zbornicah, v ustanovah za zavarovanje dela in zaščito delavcev. Delegati teh ustanov so bili večinoma zastopniki naše države in našega delavskega sveta na mednarodnih konferencah in na drugih mestih mednarodnega sodelovanja delavskih organizacij. Zavzeli so vse dominantne položaje. Vešče so ta položaj izrabili za ohranitev oblasti nad delavstvom in pazno so skrbeli, da se ne bi mogel razviti kak drug delavski pokret. Če bi človek presojal prilike našega delavstva po teh zunanjih znakih, bi mislil, da v Jugoslaviji pomeni dober delavec čisto, kar dober marksist, marksistična borba da pomeni obenem delavsko borbo, delavska politika, da pomeni obenem marksistič-

no politiko in da vsa delavska kultura pomeni obenem marksistično kulturo. To večje ohranjanje zunanje fasade našega delavskega gibanja pa se je lahko vzdrževalo samo radi tega, ker so jo uradne in poluradne delavske ustanove čvale in podpirale...

... Mi hočemo obdržati jugoslovanski delavski stan v delavskih stanovskih organizacijah, ki se nočejo boriti za stanovske pravice delavstva kot razred proti drugim ustanovam istega naroda, nego kot del našega naroda in to oni del, ki hoče s svojimi zdravimi silami koristiti narodni celoti, vedoč, da je samo v takem delu vseh ustanov v tej državi mogoč dober napredek i narodne celote in v tej celoti tudi izboljšanje položaja delavstva samega... Hočemo popolnoma jasno dokazati, da je naše delavstvo naš najsolidnejši nacionalni element, da so naši delavci najpoštenejši jugoslovanski državljani in največji nacionalisti in patrijoti! Naj se vidi, da je naš delavec oni del našega naroda, ki s svojim težkim delom, s svojimi žulji in z znojem svojih lic, ob najtežjih prilikah, vsak dan kaže največjo požrtvovalost za ohranitev nacionalnega miru in reda v državi. Naj se čuje glasno, da naš delavec stvarno nikoli ni zahteval pomoči in podpore izven meja naše države!...

... Mi razumemo stanovsko razdeljenost socialne zajednice kot prirodno organizacijo zajednice. To je isti organ enega in istega naroda. Vsak stan je poedini organ tega

istega narodnega telesa. Če le eden izmed teh delov telesa izgublja na življenjski sili, če je samo en organ, to je en stan bolan, je bolna vsa družba, bolno vse telo. Če je pa bolan tako važni del, tako velik organ, kakršen je veliki in pomembni delavski stan v socialni zajednici, tedaj je jasno, da ta zajednica kot celota ne more živeti, ne napredovati. Zato je dolžnost celokupne zajednice, da z vsemi silami skuša ozdraviti svoj bolni del, pomagati onemu stanu, ki v sedanjih prilikah trpi pomankanje in krivico. To mišljenje in takšno razumevanje pa je mogoče le tedaj oživitvoriti, če vsak posamezni stan stalno sodeluje pri delu za iste skupne najvišje ideale in cilje...

...Industrija je ustvarila sedanjega delavca in delavske množice. S tem so nastali delavski problemi, problemi proletarstva, ki razpolaga samo s svojo delovno silo. Ta proletarec pa je človek iste duše, istega srca, istega telesa, iste misli in istih želj, kakor vsi drugi. On je brat v človeški skupnosti. Vsak je dolžan videti v delavcu brata-človeka. Delavca mora vrhu tega tudi razumeti kot človeka, mora ga spoštovati in

mora zanj v tem smislu skrbeti in z njim računati. Delavec ni le delovna sila, kakor trde to materialistična pojmovanja. Delavec je človek-brat. Vreden je popolnega spoštovanja in razpolaga z vsem človeškim dostojanstvom. Zato smo dolžni vsi, da upoštevamo, da sta delavec in delavčeva delovna sila v bistvu eno in isto...

... Delodajalec, ki gradi svoj dobiček na račun svojega brata-človeka in delavca, zagreši zločin napram celokupni človeški skupnosti. Skrbeti moramo z vsemi silami, da rešimo v svoji državi pravočasno delavska vprašanja tako, kakor bo to ustrezalo narodni in državni celoti!

Z besedami: »Prepričani smo, da lahko najdemo in iščemo osnovo za bodočnost svojega delavstva samo v naši državi, samo v našem gospodarstvu in v našem bratskem občestvu!« je g. minister zaključil svoj govor.

Mi ga v izvlečku objavljamo radi tega, ker dokazuje, da smo mi hodili pravo pot, ko smo ves čas naše dela isto trdili. Obenem nas pa potrjuje v našem starem globokem prepričanju, da je delavcu mesto samo v njegovi nacionalni organizaciji!

Računski zaključek OUZD

OUZD v Ljubljani je zaključil leto 1935. s prehodnim presežkom Din 41.825-88. Računski zaključek se nanaša samo na bolniško zavarovanje (brez nezgodnega zavarovanja in poslovanja z delavsko zbornico in z borzo dela). Z ozirom na določila statuta se poslovni rezultati spremeni, ko Osrednji urad določi višino povračila, ki ga prispeva nezgodno zavarovanje upravnim stroškom bolniškega zavarovanja in ko določi ustreznost del, ki odpade na OUZD za pokritje morebitnih primanjkljajev pri ostalih krajevnih organih Osrednjega urada. Določitev višine povračila in drugih deležev je odvisna od poslovanja obeh panog zavarovanja.

Poslovni uspeh v letu 1935. je nasproti onemu v letu 1934. precej neugodnejši. Temu so vzrok slabe gospodarske razmere, ki imajo za posledico padanje delavskih mezd in s tem v zvezi nazadovanje dohodkov urada. Poleg tega je bilo leto 1935. tudi v zdravstvenem oziru zaradi neobičajnih vremenskih prilik zelo neugodno. Pojavila se je že v prvih mesecih l. 1935. gripa, ki je zavzela v marcu ogromen obseg. Zaradi tega je OUZD zaključil prve štiri mesece s pasivo 644 tisoč Din.

Za presojo poslovanja bolniškega zavarovanja so važni ti-le momenti:

Dvig staleža zavarovancev od 79.010 v letu 1934. na 79.263 v letu 1935. je pripisovati predvsem zasilni zaposlitvi in ne pomeni pozitivne delavnosti, vendar je ta narast zvišal dohodke bolniškega zavarovanja za 124.000 Din. Nasprotno pa je bolniško zavarovanje izgubilo 406.000 Din zaradi padca zavarovane mezde, ki je znašala v letu 1934. na dan Din 22.63. v letu 1935. pa Din 22.395. Neugodnejše zdravstvene razmere so povzročile znatno višje izdatke. Poslabšane življenjske razmere zavarovancev zmanjšujejo odpornost proti obolenjem in tudi zaposlitev zaslužka potrebnih ljudi pri delu, katere mu telesno niso dorasli, zvišuje stanje bolnikov iz leta v leto. Medtem, ko je znašal povprečni stalež bolnikov v letu 1934. 2.71%, jih izkazuje leto 1935. — 2.79%. Tudi podaljšana podporna doba od 26 na 52 tednov stalež bolnikov precej zvišuje.

Poslovni uspeh, kakor ga izkazuje zaključek za leto 1935. nikakor ne pomeni varnosti za finančno ravnovesje bolniškega zavarovanja. Epidemična obolenja, kakor so se pojavljala v letu 1935. morajo povzročiti pasivno zaključitev kljub vsemu prizadevanju samouprave, uprave in zdravniške službe. Tudi je iz stališča današnjega gospodarskega položaja upoštevati, da bo od zavarovalnih prispevkov odpisati vsako leto večje vsote kot neizterljive.

Skupni dohodki bolniškega zavarovanja znašajo 39.254 milj., (40,278

milj. v letu 1934.). Na prispevke odpade 38.496 milj. (39,314 milj. v letu 1934.), na povračila 0.274 milj. (0,328 milj.), na dohodke lastnih kopališč v Ljubljani 0.028 milj. (0,068 milj.), na dohodke lastnih kopališč v Mariboru 0.061 milj. (0,154 milj.), na obresti 0.390 milj. (0,399 milj.), na tečajni dobiček 0.002 milj.

Skupni izdatki bolniškega zavarovanja so znašali 39,203 milijonov (39,276 milj.). Na hranarino odpade 11,016 milj. ali 28,06% (10,885 milj. — 27,03%), na porodniške dajatve 2,239 milj. ali 5,71% (2,195 milj. — 5,44%), na pogrebne 0,275 milj. ali 0,70% (0,298 milj. — 0,74%), na stroške za zdravnike 4,528 milj. ali 11,54% (4,375 milj. — 10,86%), na stroške za zdravila in zdravilne pripomočke — člani in svoji skupaj 3,405 milj. ali 8,67% (3,610 milj. — 8,97%), na oskrbne stroške v bolnišnicah — člani in svoji 4,791 milj. ali 12,21% (5,035 milj. — 12,51%), na stroške v kopališčih in zdraviliščih 2,746 milj. ali 7% (3,039 milj. — 7,55%), na stroške zobnega lečenja 0,826 milj. ali 2,11% (0,783 milj. — 1,94%), na stroške vzdrževanja ambulatorijev 1,026 milj. ali 2,61% (1,151 milj. — 2,86%), na upravne stroške 7,005 milj. ali 17,85%; bonifikacija tu še ni upoštevana, ker jo določi SUZOR naknadno. Na stroške samouprave odpade 0,082 milj. ali 0,21%. Na stroške laične kontrole bolnikov 0,670 milj. ali 1,71% (0,677 milj. — 1,68%), na odpise in vzdrževanje inventarja 0,326 milj. ali 0,83% (0,252 milj. — 0,63%), na obresti 0,244 milj. ali 0,62%, na stroške vzdrževanja vozil 0,021 milj. ali 0,06% (0,040 milj. — 0,10%), na vzdrževanje nepremičnin (zemljišče na otoku Rabu) 0,002 milj. Prehodni poslovni presežek znaša 0,041 milj. ali 0,11% (1,001 milj. — 2,48%).

Pri povprečnem številu zavarovancev 79,263 (79,010) odpade na člana in leto od skupnih dohodkov Din 495,24 (509,78), od skupnih izdatkov pa Din 494,71 (497,11), od prehodnega presežka odpade Din 0,53 (12,67). Od glavnih izdatkov bolniškega zavarovanja odpade na člana in leto, in sicer hranarine Din 138,98 — 28,06% (137,77 — 27,03%), stroškov za zdravila Din 42,96 — 8,67% (45,69 — 8,97%), stroškov za zdravnike Din 57,13 — 11,54% (55,38 — 10,86%), oskrbnih stroškov v bolnišnicah Din 60,45 — 12,21% (63,74 — 12,51%), stroškov za kopališča Din 34,65 — 7% (38,47 — 7,55%), stroškov za lečenje zobovja Din 10,43 — 2,11% (9,91 — 1,94%), stroškov za ambulatorije Din 12,95 — 2,61% (14,58 — 2,86%).

Na dajatvah je bolniško zavarovanje izplačalo Din 30,857 milj. ali 78,61% (31,376 milj. — 77,90%). (Konec prih.)

VABILO

na

delegatsko zborovanje Narodne strokovne zveze

ki se bo vršilo v nedeljo, dne 10. maja 1936 ob 9. uri v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta

DNEVNI RED:

1. Otvoritev in naznanila predsedstva.
2. Poročilo verifikacijskega odseka.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo strokovnega tajnika.
5. Poročilo blagajnika.
6. Poročilo nadzorstva.
7. Poročilo o položaju delavstva v državi.
8. Volitve a) Izvrševalnega odbora, b) upravnega odbora in c) nadzorstva.
9. Razni predlogi.
10. Slučajnosti in zaključek.

Pri vstopu v dvorano je oddati legitimacijo, ki mora biti opremljena s podružnično štampljko in podpisu podružničnega predsednika in tajnika. Brez take legitimacije vstop v dvorano ne bo dovoljen.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1936.

Izvrševalni odbor:

Narodne strokovne zveze

FRANJO RUPNIK, l. r., tajnik

RUDOLF JUVAN, l. r. predsednik

Pokojninsko zavarovanje strojnikov

Razumljiva in upravičena je borba strojnikov, da skušajo doseči pravico do starostne preskrbe in preskrbe za primer onemoglosti in invaliditete. Vendar vlada med strojniki precejšnja nejasnost z ozirom na obstoječe predpise, ki točno določajo kdo je zavarovanju zavezan in kdo ne.

Ravno zaradi teh predpisov se ne da vseh strojnikov enako obravnavati glede pokojninske zavarovalne dolžnosti, ker predpisi ne določajo zavarovalno dolžnost, po naslovu, ki ga ima strojnik v službi, niti ne po načinu ali višini honoriranja njegovega dela, marveč zgolj po opravi in delokrogu, ki mu je odrejen v službi.

Zato strojniki, ki vrše zgolj mehanična dela zvezana s strokovno kvalifikacijo, tako za vodstvo in nadzorstvo, vzdrževanje in popravila strojev ter nadzorstvo nad kurjačem, po sedanjih predpisih zavarovanju niso zavezani.

Vse drugačen je pa položaj strojnika, ako vrši poleg zgoraj označenega mehaničnega dela, še kako nadzorstvo nad drugim v službi dodeljenim osebjem, tako glede dela samega razdelitve dela in zapisovanje izvršenih ur pri delu, kakor tudi višino odškodnine za delo. Ali, ako vrši poleg tu označenih dolžnosti zvezano z odgovornostjo, še kaka druga administrativna in odgovorna dela.

Vsi taki strojniki so zavarovanju zavezani. V teh primerih ugotovi zavarovalno dolžnost »Pokojninski zavod« potom svojih organov, bodisi na podlagi predhodne prijave prizadetih ali direktno potom lastnih revizornih organov.

Strojniki pa, zaposleni v električnih centralah, zavzemajo še bolj ugoden položaj napram zavarovalni zavezani, ker vrše poleg svoje mehanične službe še opazovanje in nadzorstvo nad registrirnimi aparati, vključujejo delovrsto strojev tako glede pridobljenega, kakor tudi porabljenega, oziroma oddanega električnega toka, brez ozira ali vrše še kaka druga višja nadzorstvena in vodilna dela.

Po odločbi banske uprave, na podlagi razsodbe v neki pritožbi, je smatrati nadzorstvo nad registrirnimi aparati oziroma vodstvo in nadzorstvo nad stikalno ploščo, za duševno delo.

Tako delo je pa zavarovanju pod-

vrženo.

Zato so vsi strojniki v električnih centralah, ako vrše zgoraj omenjena dela zavarovanju zavezani.

V neki tovarni so strojniki, ki vrše zgoraj omenjena dela, ki pa imajo še absolvirano strojno električno šolo pri kraljevski mornarici.

Tudi ta izobrazba osnavlja predpogoji za zavarovalno dolžnost, čeprav službodajalec na vse mile viže protestira.

Nič ne koristi. Zakon je jasen in točen, čeprav Zveza industrijecev v Ljubljani skuša osporavati kot zastopnica svojih klientov oziroma članov, naziranje oziroma tolmačenje, ki ga vrši Pokojninski zavod.

Slej ali prej bodo prišli strojniki do vseh svojih starostnih pravic.

V letošnjem državnem proračunu je bil že vnešen amandman glede zavarovalne dolžnosti strojnikov, ki pa je v zadnjem trenutku izpadel, ker je zaenkrat prevladovalo naziranje, da je treba postopoma uvajati dolžnosti oziroma obveznosti pokojninskega zavarovanja za poedine poklice, še prej pa je treba v načelu provesti oziroma razširiti pokojninsko zavarovanje na vso državo, ker velja sedaj pokojninski zakon samo za Slovenijo in Dalmacijo, kot teritorija, ki sta preje spadala pod Avstrijo.

Ko bo zakon razširjen in veljaven za vso državo, se je nadejati, da bo vprašanje o zavarovalni dolžnosti strojnikov vseh panog končno in definitivno ugodno rešeno.

Dotlej pa se je treba vojevati za pravice, ki si jih strojniki pridobijo na podlagi dosedanjih predpisov in ki bazirajo na okolnostih, ki smo jih v tem članku navedli.

V naši Narodni strokovni zvezi imamo večje število članov strojnikov in razumljivo je, da ima naša organizacija velik interes na tem, da pridobimo strojnikom vse ugodnosti, glede starostne preskrbe, invalidnosti in onemoglosti, na podlagi ugodnega tolmačenja obstoječih predpisov od strani pokojninskega zavoda samega.

Zato prosimo ponovno vse strojnike, naše člane, da nas takoj obveste o svojem delokrogu, ki ga vrše, da zamoremo podvzeti potrebne korake še za vse one, za katere nismo doslej vedeli, kakšen je njihov službeni delokrog in kako je njihovo službeno razmerje.

Prosimo pa za resnična in točna poročila.

Končno pa vsem tovarišem strojnikom prav vesele Velikonočne praznike.

R.

Rezultati volitev obratnih zaupnikov

Pod tem naslovom smo v zadnji številki našega lista objavili nekaj rezultatov o volitvah obratnih zaupnikov. Danes naše zadnje poročilo izpopolnjujemo po podatkih, ki smo jih prejeli od Delavske zbornice. Vseh obratnih zaupnikov imamo po omenjenih podatkih 93. Omenjamo pa, da to število ni točno, ker so naši pripadniki v več primerih nastopali tudi na kompromisnih listah, ki so v statistiki Delavske zbornice skoraj vse uvrščene med neopredeljene ali pa neorganizirane. Če po naših podatkih te prištejemo k številu, ki nam ga priznava zbornica, imamo vseh zaupnikov 106, torej precej več, kot so pa to poskušali prikazati naši nasprotniki.

Na vprašanje nekega delavskega lista, kateri zaupniki pri KDE pripadajo »plavim«, pripominjamo, da vsi brez razlike. Glede njegove opazke, da smo si po krivici prisvojili dva zaupnika v Vevčah, pa sporočamo, da tega nismo storili namerno in da smo »dva« od gornjega števila doseženih delavskih obratnih zaupnikov, odšteli, ker se pač s tujim perjem nečemo šopiriti.

V naslednjem podajamo številke iz podjetij, ki jih v zadnji številki nismo omenili:

	Plavi	Beli	Rdeči
Tvornica tanina, Goričane	1	0	0
TPD, Hrastnik	1	0	0
Semperit, Kranj	3	0	6
TPD, Kočevje	1	0	0
A. Jakil, Krmelj	1	0	0
Mestna vrtnarija, Ljublj.	1	0	0
Doctor & drug, tekst. tovarna, Maribor	6	5	8
Mestni avtobus, Mrb.	1	1	1
J. Lenart, Ptuj	1	0	0
TPD, Trbovlje	5	0	4
Glanzmann & Gassner, Tržič	1	6	9
TPD, Zagorje	2	0	1
TPD, Laško	2	0	1

V skupno 184 podjetij je bilo izvoljenih vsega 807 delavskih obratnih zaupnikov, od katerih pripada rdečim 52,04%, plavim 11,4%, belim 21,9%, neopredeljenim 7,65%, neorganiziranim 6,08%. Če po teh podatkih Delavske zbornice izvajamo iz skupine »neopredeljeni« in »neorganizirani« naše ljudi, se odstotek »plavih« znatno poveča.

V. Š.:

0 delavski skupnosti

Danes, ko nas tare gospodarska in socialna kriza, je treba, da spregovorimo odkrito in pošteno besedo o sodelovanju med delavskimi organizacijami, da bi tako dosegli boljše gmoht ostanje našega delavstva.

Veliko se govori in piše o tem vprašanju, vendar do sedaj še ni nikakih izgledov, da bi krenili boljše časom nasproti. Kje leže vzroki temu, je težko reči. Vsi namreč hočejo biti najboljši prijatelji delavstva, čeprav samo ob gotovih prilikah. Sedanjega stanja noče biti nihče kriv, dasiravno bi lahko delavstvo s pristom pokazalo na tiste, ki umetno delajo razdor med delavstvom.

Toda moj namen ni razglabljanje o razdrapanih razmerah med delavstvom v preteklosti. Tega tudi nočem storiti, ker hočem zastaviti svojo besedo za boljše čase. Kdor pa hoče, da bo delavstvo res doživelo boljše čase, ta mora brezpogojno pustiti preteklost zgodovini.

Če pogledamo, kaj bi bilo treba storiti za doseg te skupnosti, ki je tako krvavo potrebna, potem moramo imeti predvsem dobro voljo, inicijativo pa mora dati delavstvo samo, to je: delavstvo mora zahtevati od svojih strokovnih organizacij, da se že končno preneha z ono brezplodno medsebojno borbo, ki ubija v delavstvu moralo in čut za skupnost. Kajti končni efekt te borbe ni nič drugega, kot mala razlika glasov med posameznimi skupinami pri eventualnih volitvah v socialne ustanove.

Če razmotrivamo današnji neznočni položaj delavstva, vidimo —

in o tem so prepričani tudi tisti, ki jim delavska solidarnost ne gre v račun — da bi je dvanaesta ura in da je že skrajni čas, da delavstvo spregleda. Mi, ki dobro mislimo, pozivamo vse trezno misleče delavce, da z vsemi svojimi silami zastavijo ves svoj trud, da se najde podlaga, na kateri bi lahko brez bojazni po medsebojnem izigravanju, sodelovali v korist celokupnega delavskega stanu. Apeliram v imenu vsega trezno mislečega delavstva na vse delavske voditelje in borce, da zastavijo ves svoj vpliv za doseg teh naših želja.

Mišljenja sem, da ni treba ustanavljati nikakih novih delavskih front in sličnih podvigov, ker bi se dalo tudi z obstoječimi delavskimi organizacijami marsikaj doseči za skupno sodelovanje. Pri Delavski zbornici na primer, ki je in mora ostati naš delavski parlament, naj se ustanovi medstrokovni svet, ki bi dajal direktive strokovnim centralam za skupne akcije v skupnih delavskih vprašanjih. Če zaenkrat samo to dosežemo in če pridejo v medstrokovni svet Delavske zbornice ljudje, ki iskreno in pošteno mislijo, potem smo že storili velik korak naprej.

(Opomba uredništva. Gornji članek smo prejeli iz delavskih vrst, zato ga objavljamo nepopravljenega. Želeli bi, da se tudi drugi oglašijo k temu vprašanju.)

Vesele velikonočne praznike želim vsem čitateljem in sotrudnikom „Dela“

Urednik.

Pokojnine tobačnih delavcev

Dne 1. aprila t. l. je stopil v veljavo nov pravilnik o pokojninskem skladu stalnih monopolskih delavcev. Naloga po pravilniku ustanovljenega sklada je, dajati delavcem osebno pokojnino, vdovam in otrokom delavcev pa rodbinsko pokojnino. Pet let, ko je bil delavec nestalen, se lahko šteje v leta za pokojnino.

V imovino pokojninskega sklada se stekajo poleg drugih dohodkov tudi prispevki delavstva, ki znašajo na mesec za prvo kategorijo 71 Din, za drugo 59, za tretjo in četrto pa 47,50 Din. Prispevki se odtegujejo mesečno od plače. Pravica do osebne pokojnine se pridobi po 10, do rodbinske pa po petih letih članstva. Upokojitev nastopi, ko postane delavec delanezmožen ali dovrši 65. leto starosti ali 35 let službe ali če preneha službeno razmerje. Upokojitev je trajna ali pa radi začasne delanezmožnosti tudi samo začasna.

Pokojnina znaša po 35 letih službovanja v prvem razredu 900 Din, v drugem 750 Din, v tretjem in četrtem pa 600 Din na mesec. Po desetih letih službe znaša mesečna pokojnina: v prvem razredu 360 Din, v drugem 300 Din, v tretjem in četrtem 240 Din. Za vsakega nadaljnjega pol leta se pa povzra za en odstotek.

Do rodbinske pokojnine so upravičeni po delavčevi smrti delavčeva zakonska žena ter zakonski in pozakonjeni otroci, po smrti delavke pa tudi nezakonski otroci, če jih ne vzdržuje oče. Za vdove je precej omejitve glede pokojnine. Rodbinska doklada znaša za eno osebo 50, za dve 65, za tri 75 in za več oseb 85% osnove, ki jo tvori osebna pokojnina, ki jo je imel upokojenec ali ki bi jo imel delavec, če bi bil upokojen.

Upokojenec, ki prejema podporo po zakonu o zavarovanju delavcev, prejema pokojnino, znižano za znesek podpore.

Vdova z rodbinsko pokojnino, ki se omoži, dobi odpravnino v znesku enoletne pokojnine. Preostali otroci ne izgube svojih pravic. Kot pogrebniina se izplača upokojenčevi rodbini enomesečna pokojnina.

V gornjem smo našli samo glavne določbe novega pravilnika o pokojninah monopolskih delavcev. Razmere upokojenecv se bodo s tem pravilnikom precej izboljšale, vendar kako se bo pravilnik v praksi obnesel, pa bomo šele videli.

Vprašanje ljubljanske bolnice

Vedno bolj in bolj se čuti potreba, da se zgradi v Ljubljani nova moderna bolnišnica, ki bi odgovarjala vsem sodobnim načelom zdravljenja in higijene. Današnja splošna bolnišnica v Ljubljani že zdavnaj ne odgovarja več tem načelom. Odkar pa so se izpremenile politične meje in je Ljubljana zelo narasla, je postala tudi mnogo premajhna. Zgrajena je bila koncem preteklega stoletja in to za razmere, ki so takrat vladale. Zato se že skozi več let čujejo zahteve po razširitvi stare bolnišnice ali pa po zgraditvi nove.

Če razmišljamo o tem, za katero rešitev tega perečega vprašanja bi se bilo treba odločiti, potem moramo pač postaviti zahtevo po novi moderni bolnišnici. Današnja bolnišnica ima poleg drugih slabih lastnosti še to, da stoji na kraju, ki za bolnišnico nikakor ni primeren. Smrad iz bližnje Ljubljane, neprestano ropotanje šentpeterskih zvonov, cestni hrust in do pozne nočne ure trajajoči ropot cestne železnice, pač ne more blagodejno vplivati na bolnike, ki se v sedanji bolnišnici zdravijo.

Ljubljanska občina namerava bolnično vprašanje rešiti na ta način, da bi zgradila za bolnike svojega občaja lastno bolnišnico, dokler pa tega ne bi storila, bi postavila nekaj bolniških postelj v staro šentpetersko vojašnico. Da to ne more predstavljati definitivne rešitve bolničnega vprašanja, leži na dlani.

Nova ljubljanska bolnišnica mora biti pristopna vsemu prebivalstvu dravske banovine in zato je potrebno, da se moči ne cepijo, temveč da vsi po svojih močeh pripomorejo do tega, da dobimo res moderno bolnišnico, česar pa ne bomo nikdar dosegli, če bo skušal bolnišnično vprašanje reševati vsak po svoje in samo za zaokrožen krog prebivalstva.

Pred meseci je bil v Ljubljani ustanovljen akcijski odbor, ki si je nadel nalogo, na bo zainteresiral vse merodajne faktorje za zidavo nove bolnišnice. Narodno delavstvo to akcijo iskreno pozdravlja in bo pri njej po svojih močeh tudi sodelovalo. Omenjeni akcijski odbor je že izdelal razne načrte in tudi pokrenil vse potrebno, da pride čimprej do zidave nove bolnišnice, ki bo morala imeti najmanj 2000 postelj, medtem ko jih ima sedanja samo 800.

Da pa bolniki ne bi radi pomanjkanja trpeli, dokler ne bo nova bolnišnica gotova, je akcijski odbor s pomočjo strokovnjakov tudi izdelal načrt, kako naj bi se sedanja bolnišnica na Zaloški cesti začasno preuredila, da bi vsaj za silo odgovarjala zahtevam današnjega časa.

Vse narodno delavstvo Dravske banovine želi, da bi bilo delo pred kratkim ustanovljenega akcijskega odbora kaj kmalu kronano z uspehom, ki bo v korist celokupnemu narodu, predvsem pa našemu delovnemu ljudstvu. Akcijski odbor pa zagotavljamo, da ga bomo v njegovem plemenitem stremiljenju podpirali.

§219 obrtnega zakona

Zelo je razburila delavsko javnost vest, da je z novim finančnim zakonom popravljen § 219 obrtnega zakona tako, da ta paragraf za kovinarska in rudarska podjetja ne velja. Baje je bilo to storjeno na intervencijo nekaterih podjetij iz dravske banovine. Rudarji in kovinarji bi bili s tem silno udarjeni, ker za prvih šest dni bolezní ne bi več dobivali svoje plače, kakor to predpisuje omenjeni člen obrtnega zakona. Še predno je senat s svojimi popravki izglasoval finančni zakon za leto 1936-37, smo se telefonično obrnili na senat s prošnjo, da pusti § 219 obrtnega zakona nespremenjen. Dožili smo zagotovilo, da se bo to tudi zgodilo. Sedaj pa čujemo, da se je omenjeni člen vendarle spremenil na škodo rudarjev in kovinarjev. Avtentičnega sicer še nimamo ničesar v rokah, vendar je malo upanja, da bi ostalo pri starem.

Nedavno se je zglasila pri g. banu večja deputacija jeseniških kovinarjev, kateri je baje g. ban zagotovil, da se popravek § 219. obrtnega zakona v finančnem zakonu ne bo nanašal na privatna kovinarska in rudarska podjetja, temveč samo na državna. Kljub temu pa je potrebno, da se že sedaj stori vse, da bo vsaj v prihodnjem finančnem zakonu zopet dana omenjenemu členu obrtnega zakona vsa njegova veljava.

O izpremembi člena 219. obrtnega zakona bomo obširneje poročali v eni izmed prihodnjih številčk naše lista.

Kako je s socialnim zavarovanjem drugod

Delavec je navezan izključno le na zaslužek svojih rok. Če izgubi bilo radi nesreče, starosti, onemoglosti ali kakšnega drugega vzroka sposobnost zaslužiti si s svojimi rokami svoj vsakdanji kruh, potem ostane na cesti brez sredstev, on in njegova družina so pahnjeni v največjo bedo in v njih domu se naseli lakota in z njo v zvezi tudi razne bolezni. Zavedajoč se velike škode za narod in državo, ki iz tega nastaja, so tako socijologi kot politiki in drugi javni delavci pričeli iskati potov, po katerih naj bi se to zelo pereče socialno in nacionalno vprašanje dalo rešiti. Nekateri so stali na stališču, da je treba dati delavcu tak zaslužek, da bi si za stara leta lahko kaj prihranil, drugi so zopet zagovarjali načelo privatne dobrodelnosti, tretji prostovoljnega zavarovanja itd. Toda praksa je pokazala, da nobena teh poti ne vodi do željenega cilja. Ščasoma je prevladalo prepričanje, da zamore edino obvezno zavarovanje to pereče socialno vprašanje rešiti v zadovoljlivi obliki.

Danes je na vsem svetu okrog 400 zakonov, ki urejujejo obvezno zavarovanje delavcev in nameščenecv. V obveznem zavarovanju za primer materinstva in bolezni je na vsem svetu zavarovanih okrog 90 milijonov ljudi. Za primer onemoglosti, starosti in smrti je zavarovanih 100 milijonov delavcev. Od 1. januarja 1937, ko bo v Zedinjenih ameriških državah stopil v veljavo novi zakon, se bo to število še povečalo za 25 milijonov delavcev. Zavarovanje za primer nezgode obsega še večje število zavarovancev, vendar pa o tem številu ni točnih podatkov, ker se v posameznih državah ne plačujejo prispevki po številu zavarovanih delavcev, temveč le po izplačilu izplačilnih zaslužkov. To so velikanske številke, ki dokazujejo, da se stalnega in hitrega napredka v socialnem zavarovanju ne da več ustaviti.

V naslednjem prinašamo iz delavskega in nameščenskega socialnega zavarovanja samo nekaj podatkov iz držav, ki so nam najbližje kot sosede ali zaveznice.

Avstrija ima izvedeno zavarovanje za primer nezgode tako za delavce, kakor tudi nameščence. Zavarovanih je 395.000 industrijskih delavcev, 198.000 nameščenecv in 700 tisoč poljskih delavcev. Za primer bolezni je zavarovanih 744.000 industrijskih delavcev, 248.000 nameščenecv in 275.000 poljskih delavcev. Za primer onemoglosti, smrti ali starosti je zavarovanih 13.000 rudarjev, 198.000 nameščenecv, 600.000 industrijskih in trgovskih ter 280.000 poljedelskih delavcev.

Madžarska ima za primer nesreče zavarovanih 620.000 poljedelskih delavcev, 780.000 pa drugih. Za primer bolezni je zavarovanih 870.000 delavcev, za primer onemoglosti, starosti in smrti pa 560.000 delavcev, od katerih je samo rudarjev 40.000.

Grčija ima izveden zakon o zavarovanju nezdov in bolezni. Iz zavarovanja so izzeti poljedelski delavci. Številčnih podatkov o zavarovancih nimamo na razpolago.

Italija ima za slučaj nezgode zavarovanih 2.853.000 industrijskih in 7.500.000 poljedelskih delavcev. Za slučaj materinstva je zavarovanih 840.000 industrijskih delavcev, za slučaj tuberkuloze pa 6.250.000 indu-

strijskih in poljedelskih delavcev in nameščencev. Na slovenskem ozemlju Italije je zavarovanih za slučaj bolezni 185.000 delavcev skupno z mornarji in letalci iz vse Italije. Na podlagi kolektivnih pogodb in po zakonu o korporativni ureditvi države je zavarovanih za slučaj bolezni še 1.572.000 industrijskih in trgovskih delavcev ter nameščencev. Za slučaj onemoglosti, starosti in smrti je v vsej Italiji zavarovanih 6.000.000 delavcev in nameščencev.

Češkoslovaška ima za primer nezgode zavarovanih 1.800.000 industrijskih in trgovskih delavcev ter nameščencev. Za primer materinstva in bolezni 2.900.000 delavcev in nameščencev, za primer onemoglosti, smrti in starosti pa 1.700.000 delavcev, 100.000 rudarjev in 300.000 nameščencev.

Rumunija ima zavarovanih za slučaj nezgode 600.000 delavcev in nameščencev, za primer bolezni in materinstva, kakor tudi za slučaj starosti, smrti ali onemoglosti pa skoraj isto število.

Bolgarija ima za slučaj nezgode zavarovanih 251.268 delavcev in nameščencev.

Čeprav smo samo nekaj števil iz sosednjih držav navedli, vendar že te jasno kažejo, kako nujno potrebno je, da se tudi pri nas čimprej izvede zavarovanje za starost, onemoglost in smrt. Kakor je poročalo časopisje, je dobil gospod minister za socialno politiko in narodno zdravje z novim finančnim zakonom pooblastilo, da to izvede. Naša želja je le, da bi se to čimprej izvršilo.

Naš pokret

Iz izvrševalnega odbora

Centralni blagajnik nujno poziva vse družbene blagajnike, da končno enkrat prično s točnim mesečnim obračunavanjem. Vsako drugačno blagajniško poslovanje nam povzroča mnogo zamudnega dela in neprilike.

Ker bomo izdajali redno naše glasilo »Delo« nam napravlja ravno pri ekspediciji lista težke neprilike dejstvo, da nimamo v članski kartoteki zabeležene plačane članarine.

Kartoteka je naš naslovni material za pošiljanje lista. Kdor ni plačal članarine in je v zaostanku za tri mesece, ne dobi lista. Ako pa je članarino plačal, pa jo društveni blagajnik ni oddal centrali, ostane tak član brez lista.

Pri zadnji pošiljki, je bilo zelo mnogo reklamacij za list, upravičenih in neupravičenih, krivda pa leži na blagajnikih, ki ne poslujejo točno po danih navodilih.

Pri tej priliki poudarjamo, da je vsako samolastno razpolaganje članarine, ki pripada centrali nedopustno, ako ni izvrševalni odbor to dotični podružnici predhodno dovolil.

Povsod mora biti red, prvenstveno pa pri blagajnah.

Predsedniki podružnic so poklicani za to, da čuvajo red pri blagajnikih.

Torej pričnimo z rednimi mesečnimi obračuni. Točnost in red ne moreta biti samo enostranska.

Blagajnik.

Razno

Centralni tarifni odbor za tekstilno delavstvo je bil začetkom tega meseca ustanovljen v Ljubljani. Njegova naloga je, pripraviti vse potrebno, da pride v tekstilnih podjetjih čimprej do kolektivne pogodbe. Centralni tarifni odbor je ožji in širši. Ožji odbor tvori po en predstavnik vsake centralne delavske organizacije, širši odbor pa še po dva od vsake organizacije, ki pa bosta imenovana iz vrst aktivnega tekstilnega delavstva. Dne 2. aprila se je vršila prva seja ožjega centralnega tarifnega odbora, na kateri se je ožji odbor konstituiral. Predsednik je Lovro Jakomin

(strok. tajnik SDSZJ), tajnik Vekoslav Bučar (strok. tajnik NSZ), blagajnik pa Peter Lombardo (strokovni tajnik JSZ).

Sedem dimnikarskih pomočnikov, ki so vsi bili agilni člani NSZ, je bilo 1. aprila sprejetih v železniško službo. Ljubljanska direkcija državnih železnic je namreč z novim proračunskim letom odvzela ometanje dimnikov in drugega v železniških poslopih privatnim dimnikarskim mojim ter mesto njih nastavlja lastne dimnikarje, ki bodo odslej opravljali to delo. Baje bo s tem v enem letu železniška direkcija prihranila nad 100.000 dinarjev, sedem naših tovarišev pa je prišlo do stalnega kruha in v boljše razmere, v kakršnih pa so dosedaj živeli pri raznih mojstrih. Našim tovarišem dimnikarjem želimo v državni službi obilo sreče in uspeha.

Iz podružnic

HRASTNIK

Občni zbor podružnice NSZ v Hrastniku se je vršil v nedeljo, dne 15. marca t. l. popoldne v prostorih gostilne g. Roša. Bil je prav dobro obiskan, kar je dokaz, da je naše delavstvo še vedno zavedno in da kljub težki krizi ostaja zvesto svoji narodni strokovni organizaciji. Kot delegat centrale je prišel na občni zbor iz Ljubljane tov. Bučar, ki nas je s svojim izčrpnim poročilom prav navdušil za naše nadaljnje delo. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik tov. Draksler Blaž, podpredsednik tov. Podstudenšek Franc, tajnik tov. Alt Josip, blagajnik tov. Utenkar Franc, v odbor pa tovariši Legvart Alojz, Jager Ivan, Zupan Ignac, Režen Silvester, Blagotinšek Alojz, Gričar Ivan, Peterlin Franc, Kuhar Jože in Majcen Vladko.

JESENICE

Podružnični občni zbor. V nedeljo, dne 22. marca se je vršil v prostorih Sokolskega doma redni občni zbor podružnice N. S. Z. Jesenice. Nad vse nepričakovano dobri obisk članstva in jedrnat poročilo predsednika tov. Zupana Tineta je pokazalo, da je v vrstah NSZ organizirano delavstvo z zaupanjem sledilo tov. Zupanu ter prebrodilo vse neprilike. Pomembna je zamisel, ki jo polaga na strokovnem polju in polični mladini ter njegovega čuta do vsakogar. — Tov. Lajner Adolf je podal tajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno vse delo v podružnici. Iz njegovega poročila posnemamo, da je podružnica odposlala veliko število resolucij in dopisov. Tudi skrb za idejno vzgojo novih moči je bila velika, saj je število na novo pristopivših članov znašalo v razdobju od 17. 3. 1935 do 22. 3. 1936 156. Razveseljivo je bilo poročilo blagajnika tov. Markizetija Franca. Njegov izkaz blagajniškega stanja nam prikazuje sposobnost in štednjo funkcionarjev, ki so znali ustvariti organizaciji temelj tudi v finančnem oziru. Po poročilih ostalih odbornikov je podala poročilo knjižničarka tov. Šlibar Cvetka. Žela je splošno priznanje. — Izrečena je bila zahvala vsem, ki stojijo na strani naše narodne delavske organizacije, zlasti pa Sokolskemu društvu, ki nam daje svoje prostore vedno rado na razpolago ter mestnemu županu g. magistru Žabkarju, ki je kot župan mesta dal razne nasvete, kot pridobitnik pa je edini, ki podpira NSZ.

Pri volitvah je bil soglasno z vzkliki ponovno izvoljen tov. Zupan Tine za predsednika, ostali odbor se je volil skupno in se je po sklepu občnega zbora konstituiral tako-le: podpredsednik I. tov. Markovič Ivan, podpredsednik II. tov. Pavlič Janko, tajnik tov. Lajner Adolf, matrikar tovariš Kožar Joško, blagajnik Markizeti Franc, odborniki tov. Toman Valentin, Hladej Filip, Pogačnik Franc, Žen Ivan, namestniki odbora tovariši Žnidar Mirko, Vergelj Rok, Štravs

Franc. Revizorji: Tov. Avsenik Jan-ko, Bogataj Anton, Globočnik Andrej. Po končanih poročilih in izvolitvi novega odbora je podal naš centralni predsednik tov. Juvan izčrпно poročilo o vseh perečih in aktualnih problemih, ki morajo zanimati vsakega delavca, novemu odboru pa je dal podlago za nadaljnje delo, ki bo razvoj organizacije še bolj pospešilo.

Sporočilo članstvu. Novo izvoljeni odbor je na svoji seji, dne 29. III. t. l. sklenil, da se redno vsak četrtek v tednu vrši seja izvrševalnega odbora. Radi tega opozarjamo člane, ki jim iz kakršnegakoli vzroka ni mogoče, da svoje težnje in želje iznesejo na sestankih, da poročajo komu izmed odbora, ki bo na seji poročal in se bo tako lahko takoj storilo potrebno.

KRANJ - STRAŽIŠČE

Strokovni tečaj, ki sta ga priredili skupno podružnici NSZ Stražišče in Kranj, prav dobro uspeva, vendar pa bi lahko bilo število udeležencev večje. Do sedaj so predavali v tečaju tovariši Franjo Rupnik, Vekoslav Bučar in Rudolf Juvan iz Ljubljane. Po Veliki noči se bo tečaj nadaljeval ter se bo vršil menja-je v Kranju in v Stražišču. Prepričani smo, da bodo iz tega tečaja izšli novi narodni borci za delavske pravice.

LJUBLJANA

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je priredil v svoji dvorani dne 10. in 17. marca za naše ljubljanske funkcionarje predavanje iz tistih vprašanj delavskega zavarovanja, ki bi jih moral vsak funkcionar delavske organizacije poznati. Dne 10. marca je obširno predaval o zdravstveni službi šef-zdravnik OUZD g. dr. Ivan Zajec, 17. pa sta predavala šef ljubljanske ekspoziture OUZD g. Rado Čelešnik in tov. dr. Branko Alujevič. Vsa predavanja so bila izredno zanimiva in naša želja je, da bi OUZD takih predavanj priredil še več.

MAJŠPERK

Počasi se bo zjasnilo... Razmere se pri nas še niso nič izboljšale, ker izgleda, da podjetju radi njega dobrih zvez, ni tako lahko priti do živega. Toda mi se tega ne bojimo. Za dežjem pride sonce in tudi naše podjetje bo kaj kmalu uvidelo, da se morajo kljub dobrim zvezam spoštovati naši zakoni. Pokrenili smo vse potrebno, da bodo o tem podjetju na merodajnih mestih dobro poučeni, obenem pa bo tudi vložena v skupščini interpelacija v zvezi z volitvami obratnih zaupnikov.

MEDVODE

Občni zbor. Dne 22. marca se je vršil dobro obiskan redni občni zbor naše podružnice, ki ga je vodil predsednik tov. Turk, naglašujoč potrebo po strokovnem organiziranju vseh delavcev. Iz poročila tajnika tov. Kopača je bilo razvidno, da je bilo društveno delovanje v preteklem letu zelo agilno in uspešno. Tov. Oven je podal izčrпно in točno blagajniško poročilo, ki priča, da se je tudi v denarnem pogledu podružnica krepko razvijala in napredovala. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika tov. Oven, ker se je stari predsednik za to mesto zahvalil. Centralo je zastopal tov. Rupnik, ki je po izvršenih volitvah podal izčrpen in obširen referat o neznosnem položaju, v katerem se nahaja naš delavec in podčrtal smernice bodočemu delu za dobiti delavskega stanu. Apeliral je na novoizvoljeni odbor za solidarno podporo v boju za delavske pravice. Novi odbor nam jamči, da se bo tudi v bodoče podružnica tako krepko razvijala, kakor se je doslej. Želimo podružnici obilo sreče in uspehov.

Novi odbor podružnice Medvode se je konstituiral tako-le: predsednik tov. Oven Alojz, podpredsednik tov. Križaj Janez, tajnik tov. Kopač Fran- nam. tajnika tov. Fertina Karol, blagajnik tov. Bertonec Andrej, nam.

blagajnika tov. Kuralt Viktor. V odboru pa so tovariši: Rozman Andrej, Gaber Miha, Kuralt Franc, Peternelj Franc, Razinger Filip, Černe Rudolf, Veber Anton, Benedik Anton. V nadzornem odboru so tovariši: Gabrovec Alojz, Dornič Jože in Rozman Pavel.

PTUJ

Ptujska podružnica NSZ je polagala obračun svojega dela v preteklem letu na svojem občnem zboru, ki se je vršil na praznik 25. marca v društvenem lokalu v Narodnem domu. Občni zbor je vodil podružnični predsednik tov. Vadnjal, ki je orisal težkoče, s katerimi se je morala podružnica boriti, tov. tajnik Anton Blažek pa je podal obširno tajniško poročilo, ki je jasno prikazalo celokupno sliko podružničnega delovanja. Iz blagajniškega poročila je bilo razvidno, da je podružnica v preteklem letu izplačala precej lep znesek za brezposelne in bolezenske podpore. Vsem funkcionarjem je bila dana razrešnica soglasno, tov. predsedniku s pohvalo. Po poročilih je v daljšem govoru orisal delovanje centrale in njeno prizadevanje za izboljšanje današnjega težkega stanja delavstva tovariš Vekoslav Bučar iz Ljubljane. Njegov govor je bil sprejet z odobravanjem. Pri volitvah je bil z malimi izpremembami izvoljen stari odbor s tov. Stanetom Vadnjalom na čelu. Pri slučajnostih se je razvila v zvezi z raznimi lokalnimi vprašanji živahna debata, tako da je občni zbor, ki je prav dobro uspel, trajal skoraj tri ure. Na občnem zboru je bil navzoč tudi zastopnik sreskega načelstva g. pristav Rozman.

Zakaj tako? Vsem nam je znano v nek običaj prešlo postopanje tukajšnje tovarne Petovijske, da pošilja kar po dvakrat na leto svoje delavstvo po več mesecev na takozvane brezplačne dopuste. Zlasti se to rado dogaja početkom zime in za božične praznike, ko so potrebe vsakogar največje. Sedaj naenkrat pa slišimo iz dokaj zanesljivega vira, da je »moralo podjetje v lanskem letu od drugih sorodnih tvrdk kupiti izgotovljenega blaga za cca 1 in pol milijona dinarjev, ker istega zaradi previsokih lokalnih delavskih mezd tukaj za konkurenčno ceno ni bilo v stanju izdelati.« Predvsem, kaj porediš k temu delavstvo tovarne Petovijske? Koliko pa zaslužiš tedensko, dnevno? Ali so Tvoje plače, ki bi jih prav za prav imeli nazvati le beraške mezde, vsaj blizu minimalnih potreb? Prihodnjič hočemo navesti tozadevno par eklatantnih z govorečimi primeri dokazujočih primerov. Drugič pa ne vemo, če se glasi koncesija tovarne tudi na prekupčevanje v drugih podjetjih izgotovljenih čevljev? Morda pa vendar ni povsod vse v redu? Prav srčno želimo izboljšanja delavskega položaja in smo mnemnja, da bi to pri nekoliko dobri volji podjetja in tamkajšnjih nameščencev na višjih mestih ne naletelo na kake nepremostljive težkoče in ovire.

TRBOVLJE

Občni zbor podružnice NSZ se je vršil v nedeljo, dne 15. marca. Kot delegat centrale se ga je udeležil tovariš strok. tajnik Bučar iz Ljubljane, ki je v obširnem govoru orisal vse probleme, ki čakajo nujne rešitve. Pri volitvah je bil izvoljen skoraj ves stari odbor s tov. Štrucom na čelu. Podoba je, da se bo delo v trboveljski podružnici v novem poslovnem letu poživilo. Posebno agilni so mlajši tovariši, ki se zbirajo v podružničnem kulturno-prosvetnem odseku.

Iz uredništva

Prihodnja številka »Dela« izide kot prvomajska koncem tega meseca. Prosimo vse sotrudnike, da nam gradivo pravočasno pošljejo.